

BIBΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Θεραπευτικές προσεγγίσεις μέσω της τέχνης (Τσέγγρας)

Κριτική από τον Μίλτο Χαραλαμπίδη

Ανεξάρτητος επιστήμονας, Ελλάδα

Τίτλος: Θεραπευτικές προσεγγίσεις μέσω της τέχνης Συγγραφέας: Νικόλαος Τσέγγρας Έτος δημοσίευσης: 2014 Εκδότης: Τόπος
Σελίδες: 256 ISBN: 978-960-499-079-5

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΡΙΤΗ

Ο Μίλτος Χαραλαμπίδης σπούδασε ανώτερα θεωρητικά στην Μουσική Σχολή Αγίας Παρασκευής, ενοργάνωση πνευστών οργάνων στο Πειραματικό Ωδείο Ψυχικού και σαξόφωνο στο Δημοτικό Ωδείο Αγίας Παρασκευής. Το 2014 ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στη Μουσική Ψυχολογία-Μουσικοθεραπεία στο πανεπιστήμιο της Jyväskylä στην Φινλανδία (MA Music Psychology, Major Music Therapy). Παράλληλα με τις μουσικές του σπουδές σπούδασε Θεολογία και Ελληνική Νοηματική Γλώσσα. [miltos87@gmail.com]

Ιστορία δημοσίευσης:

Υποβολή 10 Νοε. 2019
Αποδοχή 16 Φεβ. 2020
Δημοσίευση 27 Απρ. 2020

Το βιβλίο του Νικόλαου Τσέγγρα, *Θεραπευτικές Προσεγγίσεις Μέσω της Τέχνης*, που δημοσιεύτηκε από τις εκδόσεις ΤΟΠΟΣ το 2014, αποτελεί ένα εισαγωγικό κείμενο για τον Έλληνα αναγνώστη που ενδιαφέρεται για μια πρώτη επαφή με την εφαρμογή των τεχνών στη θεραπευτική διαδικασία. Δεν αποτελεί μια εξαντλητική λίστα των θεραπευτικών τεχνών, αλλά αναφέρεται στις τρεις περισσότερο γνωστές θεραπείες μέσω τεχνών: την εικαστική θεραπεία, τη μουσικοθεραπεία και το ψυχόδραμα.

Όντας ο ίδιος ο συγγραφέας διδάκτωρ ψυχολογίας/ψυχοθεραπείας με μεταπτυχιακές σπουδές στην ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία και την κοινωνική ψυχιατρική, η προσέγγιση του στις θεραπευτικές τέχνες είναι κυρίως ψυχοδυναμική/ψυχαναλυτική. Επιπλέον, παρουσιάζει και αναλύει τις θεραπευτικές τέχνες στο πλαίσιο των ομαδικών θεραπευτικών παρεμβάσεων, θεωρώντας πως έτσι γίνεται ευκολότερα κατανοητή η έννοια της θεραπευτικής παρέμβασης μέσω της τέχνης. Για τον λόγο αυτό το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου είναι αφιερωμένο αποκλειστικά στην ομαδική θεραπεία.

Το βιβλίο χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια τα οποία με τη σειρά τους χωρίζονται σε υπο-ενότητες στις οποίες παρουσιάζονται και αναλύονται τα επιμέρους θέματα και ζητήματα. Συγκεκριμένα αναπτύσσονται η *Εικαστική Θεραπεία*, η *Μουσικοθεραπεία* και το *Ψυχόδραμα*. Ακόμα, γίνεται αναφορά και στις *Εκφραστικές και Δημιουργικές Θεραπείες*, στο συνδυασμό δηλαδή διαφόρων τεχνών στη θεραπευτική διαδικασία όπως είναι η ζωγραφική, η μουσική, η αφήγηση και η φωτογραφία.

Προσωπικά, διαβάζοντας το βιβλίο αυτό από τη σκοπιά του μουσικοθεραπευτή (ψυχοδυναμική μουσικοθεραπεία), και χωρίς υπόβαθρο στις άλλες θεραπευτικές τέχνες, αποκόμισα πολλές πληροφορίες για το ρόλο και την αξία της εικαστικής και της υποκριτικής τέχνης στη θεραπευτική

διαδικασία. Όσον αφορά τη μουσικοθεραπεία, οι πληροφορίες είναι πολλές και συμπυκνωμένες. Ο Τσέργας προσφέρει πολλά βασικά στοιχεία σχετικά με τη μουσικοθεραπεία, όπως τον ορισμό, την ιστορία και τις θεωρητικές προσεγγίσεις της, καθώς και τα εν δυνάμει οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν οι θεραπευόμενοι.

Το δυνατότερο σημείο του βιβλίου ίσως είναι η πλούσια βιβλιογραφία του. Είναι χωρισμένη ανά κεφάλαιο με πάνω από 150 αναφορές σε κάθε τέχνη, έτσι ο αναγνώστης μπορεί εύκολα να ανατρέξει σε πηγές για περαιτέρω μελέτη και έρευνα. Μόνο στο κεφάλαιο της μουσικοθεραπείας υπάρχουν πάνω από 200 βιβλιογραφικές πηγές, αρκετές από τις οποίες είναι από σημαντικούς συγγραφείς του χώρου όπως οι David Aldridge, Juliette Alvin, Kenneth Bruscia, Paul Nordoff και Clive Robbins, Amelia Oldfield, Mercedes Pavlicevic, Mary Priestley, Chava Sekeles, Tony Wigram, αλλά και από σχετικά επιστημονικά περιοδικά όπως *Journal of Music Therapy*, *Music and Medicine*, και *Nordic Journal of Music Therapy*. Δυστυχώς όμως απουσιάζουν ελληνικές αναφορές σε επιστημονικά συγγράμματα, περιοδικά και οργανισμούς μουσικοθεραπείας. Η μόνη ελληνική αναφορά που έχουμε στο κεφάλαιο της μουσικοθεραπείας είναι στον Δημήτρη Αθανασιάδη (1984) η οποία σχετίζεται με την ιστορία της μουσικής. Παρομοίως, και στα άλλα κεφάλαια του βιβλίου παρατίθενται αναφορές μόνο σε ξενόγλωσσες πηγές, επιστημονικές εταιρίες και περιοδικά.

Αδύνατα σημεία του βιβλίου αποτελούν οι ελάχιστες πληροφορίες για την εκπαίδευση στη μουσικοθεραπεία – όπως και στις άλλες θεραπευτικές τέχνες – πράγμα σημαντικό δεδομένης της επικρατούσας κατάστασης στην Ελλάδα, αλλά και σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες, σχετικά με την κατάρτιση και εκπαίδευση των μουσικοθεραπευτών και των λοιπών θεραπευτών μέσω τέχνης (βλ. Κάρκου, Τσίρης & Καγιάφα, 2019). Άλλα θέματα που δεν αναφέρονται στο βιβλίο αφορούν την επαγγελματική αναγνώριση και τη θέση του θεραπευτή μέσω τέχνης στην Ελληνική και ευρωπαϊκή αγορά εργασίας, τη στάση της Ελληνικής κοινωνίας και πολιτείας απέναντι στις τέχνες, την ψυχοθεραπεία και στο συνδυασμό των δύο. Αναγνωρίζω βέβαια τον περιορισμένο χώρο και το συγκεκριμένο στόχο του βιβλίου ο οποίος είναι να παρουσιάσει τις θεραπευτικές μεθόδους μέσω της τέχνης, την εφαρμογή τους και τα οφέλη τους, πράγμα που επιτυγχάνει με ένα ξεκάθαρο και επαγγελματικό τρόπο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αθανασιάδης, Δ. (1984). *Ιστορία της μουσικής*. Θεσσαλονίκη: Έκδοση Μακεδονικού Ωδείου.
- Κάρκου, Β., Τσίρης, Γ., & Καγιάφα, Ν. (2019). Εκπαίδευση και επαγγελματική αναγνώριση για τους θεραπευτές μέσω τέχνης: Ευρωπαϊκές προοπτικές. Στο Α. Γιώτης, Δ. Μαραβέλης, Α. Πανταγούστου & Ε. Γιαννούλη (Επιμ.), *Η συμβολή των ψυχοθεραπειών μέσω τέχνης στην ψυχιατρική θεραπευτική* (σσ. 332-340). Αθήνα: Εκδόσεις Βήτα.